

Asya Studies

Academic Social Studies/Akademik Sosyal Araştırmalar
Year: 4 - Number:12, p. 107-117, Summer 2020

HİNDİSTAN YAHUDİLERİ: BENİ İSRAİL KABİLESİ VE HİNDİSTAN - İSRAİL İLİŞKİLERİNE ETKİLERİ INDIAN JEWS: THE BENE ISRAEL TRIBE AND ITS EFFECTS ON INDIA - ISRAEL RELATIONS

Araştırma Makalesi /
Research Article

Makale Geliř Tarihi /
Article Arrival Date
24.02.2020

Makale Kabul Tarihi /
Article Accepted Date
15.05.2020

Makale Yayın Tarihi /
Article Publication Date
30.06.2020

Asya Studies

Öz

Hindistan coğrafyasında varlığını sürdüren en büyük Yahudi kabilesi olan Beni İsrail'in 2002 yılında yapılan DNA testleri sonucunda Hz. Musa'nın kardeşi, Hz. Harun'un soyundan geldikleri iddia edilmiştir. Hindistan'a nasıl ve ne zaman gittikleri hakkında farklı rivayetler bulunan ve kayıp *on Yahudi kabilesinden biri* olduğu söylenen Beni İsrail Kabilesi, asırlar sonra sömürgeci güçlerin bölgeye gitmesiyle fark edilmişlerdir. Avrupalı devletlerin Hindistan'ı sömürmeye başlamasıyla varlıklarından haberdar olunan kabile, bu tarihten itibaren dünyanın farklı coğrafyalarındaki Yahudilerle etkileşime geçme fırsatı yakalamıştır. 1947 yılında İngilizlerin bölgeden çekilmesiyle sömürge döneminde elde etmiş oldukları imtiyazlardan mahrum kalan Yahudiler, 1948 yılında İsrail devletinin kurulmasıyla buraya göç etmeye başlamışlardır. Hindistan'ın bağımsızlığından sonraki döneme denk gelen bu göç hareketi, İsraili beyaz Yahudiler tarafından hoş karşılanmasa da zamanla meydana gelen tepkiler, İsraili din adamlarının geri adım atmasına neden olmuştur. Hindistan'dan göç eden Yahudiler, beraberlerinde Hindistan kültürünü de getirmiş ve bu durum zamanla iki ülke arasındaki ticarete önemli bir etken haline gelmiştir. Bu tarihten sonra Hindistan-İsrail ilişkilerinde önemli bir faktör haline gelen Beni İsrail Kabilesi, her iki ülke adına da başvuru diasporik bir güç haline gelmiştir/gelmektedir. Bu makalede Hindistan'da yaşayan Beni İsrail'in Hindistan'a göçünün tarihsel arka planına bakılarak geçmişten günümüze Hindistan ve İsrail'deki faaliyetlerine değinilecektir. Devamında 1948 yılında bir Yahudi devletinin kurulmasıyla İsrail'e yapılan göçleri üzerinde durulacak ve günümüzde her iki ülkede yaşayan Beni İsrail'in faaliyetlerine değinilerek makale sona erdirilecektir.

Anahtar Kelimeler: Hindistan Yahudileri, İsrail ve Hindistan İlişkileri, Beni İsrail Yahudileri, İsrail, Hindistan

Abstract

The largest Jewish tribe that survive in India, Beni Israel, were alleged to have descended from Prophet Moses's brother Aaron as a result of the DNA tests made in 2002. Although there are different narrations about how and when they went to the India, it is said that Bene Israeli tribe is one of the ten lost Jewish tribes. They were called colonial powers' attention centuries later. As European states started to exploit India, they informed of the existence of the Bene Israel tribe and since then, they have had the opportunity to interact with Jews from different parts of the world. Deprived of the privileges after the British withdrawal from the region in 1947, the majority of Bene Israel began to migrate to Israel with the establishment of a Jewish state in 1948. The migration movement, which coincided with the period after the independence of India, was not welcomed by Israeli white Jews, but the reactions that took place over time caused the Israeli rabbis to step back. Jews who emigrated from India brought the culture of India along them and this has become an important factor in trade between the two countries over time. Since then, the Bene Israeli Tribe, not only has become an important factor in India-Israel relations, but also has become a diasporic power for both countries. In this paper, activities of Bene Israelis' from past to present in India and Israel will be addressed, examining the historical background of the migration of Bene Israelis to India. In addition, it focuses on results of the immigration to Israel in 1948 and concludes with the explaining the activities of the Bene Israel Jews living in both countries today.

Keywords: Jews of India, Israel and India Relations, Israel, India

Aydın Güven
Yüksek Lisans Öğrencisi / İstanbul
Medeniyet Üniversitesi, Lisansüstü
Eğitim Enstitüsü Uluslararası
İlişkiler Anabilim Dalı
aydinguvenmdnyt@gmail.com

ORCID ID

<https://orcid.org/0000-0002-0447-5033>

DOI:

<https://doi.org/10.31455/asya.692876>

Citation Information/Kaynakça Bilgisi

Güven, A. (2020). Hindistan Yahudileri: Beni İsrail Kabilesi ve Hindistan - İsrail İlişkilerine Etkileri. *Asya Studies-Academic Social Studies/Akademik Sosyal Araştırmalar*, Year:4, Number: 12, Summer, p. 107-117.

1. Giriş

Hız. Musa'nın kardeşi Hız. Harun'un soyundan geldikleri iddia edilen Beni İsrail (İsrailoğulları), Hindistan coğrafyasında varlığını sürdüren en büyük Yahudi kabilesidir. Hindistan'a nasıl ve ne zaman gittikleri hakkında farklı rivayetler bulunan İsrailoğullarının, asırlar sonra fark edilerek dünyanın farklı bölgelerindeki Yahudilerle iletişime geçmeleri sağlanmıştır.

Yahudi milletin tarih boyunca sürgünler yaşadığı bilinmektedir. Milattan çok önce başlayan sürgünler, 20. yüzyılda Almanların sistematik baskıları ve zulmü ile devam etmiştir. 1897 yılında toplanan ilk Siyonist kongresi ile devletleşme emelleri olgunlaşan Yahudiler, 1948 yılında Filistin topraklarında bir Yahudi devleti kurduklarını ilan etmişlerdir. Bu tarihten sonra asırlardır farklı coğrafyalarda yaşayan Yahudilerin, bir Yahudi devleti çatısı altında yaşama emelleri gerçekleşmiştir. Kurulan Yahudi devletine, dünyanın dört bir yanından yapılan Yahudi göçleri arasında, Hindistan'dan göç eden Beni İsrail Yahudileri önemli bir yer tutmaktadır.

Yahudilerin Hindistan coğrafyasına ne zaman geldikleri ile ilgili kesin bilgiler bulunmamaktadır. Var olan bilgiler genelde sözlü kaynaklara dayandırılmakla birlikte yazılı kaynaklarda yer almaları yaklaşık 19. yüzyıla kadar gerilere gitmektedir. Yahudilerin Hindistan coğrafyasındaki varlığına ilişkin bilgiler 9 - 14. yüzyıllar arasında kaleme alınan İslami eserlerle dünyaya duyurulmuştur. Daha çok seyahatname türü İslami eserlerde geçen bu bilgiler Avrupalıların Hindistan'a gelmesiyle çeşitlenmeye başlamıştır. Avrupalıların Hindistan'a gelmesiyle bölgedeki Yahudi varlığından haberdar olunmuş ve bu tarihten itibaren dünyanın değişik bölgelerindeki Yahudilerle buradaki Yahudiler arasında etkileşim kurulmaya çalışılmıştır.

Birinci Dünya Savaşı ile birlikte varlıkları daha çok hissedilmeye başlanan Filistin topraklarındaki Yahudiler, 1948 yılında devlet haline geldikten sonra Hindistan'daki Yahudilerle etkileşimlerini arttırmışlardır. 1897 yılında toplanan ilk Siyonist toplantısına davet edilmelerine rağmen Yahudilerin 'ancak tanrı eliyle *Siyon*'a dönüşebileceği' gerekçesiyle katılmayan Beni İsrail Kabilesi, 1947 yılında Hindistan ve Pakistan'ın bağımsızlıklarını kazanmaları sonrasında adeta bir savaş alanına dönen bölgede diğer halklar gibi durumdan etkilenmişlerdir. Gerek dini gerekse Güney Asya'da o dönemlerde meydana gelen sosyo-ekonomik bunalımdan kaçmak için İsrail'e göçmeyi bir alternatif olarak görmüşlerdir. Ancak Hindistan'dan göç eden Beni İsrail Yahudilerinin, İsrail devlet yetkilileri tarafından has Yahudi olarak tanınmaları o kadar kolay olmamıştır. Nitekim Hindistan'daki varlıkları bilinen Beni İsrail Cemaatinin, İsrail'in resmi ve dini makamlarınca tanınması, çetrefilli süreçler sonucunda 1982 gibi yakın bir tarihe dayanmaktadır.

Günümüzde İsrail'de yaklaşık 80 bin Beni İsrail Yahudi'sinin yaşadığı söylenmektedir. Aynı zamanda sayıları tam net olmasa da Hindistan'da yaşayan Beni İsrail Kabilesi'ne mensup Yahudilerin sayılarının, 5 binin üzerinde olduğu tahmin edilmektedir. İsrail'e göç eden Yahudiler Hindistan diasporasının bir kolunu oluştururken Hindistan'da asırlardır yaşayan Yahudiler ise günümüzde İsrail Yahudi diasporasının önemli bir unsuru haline gelmiştir. Günümüzde İsrail'de yaşayan Beni İsrail Yahudileri ile Hindistan'da yaşayanlar arasında önemli etkileşimin olduğu ve bu etkileşimin iki devletin ilişkilerinde önemli bir rol üstlendiği görülmektedir.

Bu makalede Hindistan Yahudilerinin Hindistan'a göçünün tarihsel arka planına bakılarak Beni İsrail Kabilesi'nin Hindistan'daki varlığı üzerinde durulacaktır. Akabinde asırlar sonra varlıklarından haberdar olunan Yahudilerin Hindistan'ın yerel haklarından etkilendiği yönler, bu etkilenmenin boyutu ve Avrupalıların Hindistan coğrafyasındaki varlıklarıyla beraber yaşanan Yahudi değişimi incelenecektir. Bu minvalde 1948 yılında bir Yahudi devletinin kurulmasıyla İsrail'e yapılan göçleri üzerinde durularak, göç eden Beni İsrail Yahudilerinin İsrail dini ve resmi makamları tarafından nasıl karşılandığı ve bunların Hindistan-İsrail ilişkilerindeki etkisi açıklanmaya çalışılacaktır. Son olarak günümüzde Hindistan'da yaşayan Beni İsrail Yahudilerinin varlığına ve faaliyetlerine değinilip elde edilen bulgular değerlendirilerek çalışma tamamlanacaktır.

2. Hindistan'daki Yahudi Varlığının Tarihsel Arka Planı

Yahudi'lerin Hindistan'a yerleşme tarihleri ile ilgili farklı rivayetler vardır. Bu farklılığın yanında kaç Yahudi cemaatinin oraya göçtüğü de kesin olarak bilinmeyen meselelerdendir. Beni İsrail Yahudileri, Bağdat Yahudileri, Koçin Yahudileri ise Hindistan coğrafyasında varlıkları bilinen en büyük ve eski cemaatlerdendir. Bu cemaatlerin farklılıkları olduğu gibi birçok ortak noktaları da vardır. Öyle ki bunların her biri kendilerini Yahudiliğin sadık toplulukları olarak görüp en eski Yahudi topluluklarının devamı olduklarını iddia etmektedirler. Bu iddiaları, Hindistan coğrafyasında varlığını sürdüren Yahudi

cemaatleri arasında anlaşmazlık ve farklılıkları da beraberinde getirmiştir. Günümüzde hangi Yahudi cemaatinin Hindistan coğrafyasının en eskisi olduğu tartışması da halen devam etmektedir.

Kaynaklara bakıldığında Yahudilerin Hindistan'daki varlığı, Büyük İskender'in Hindistan'a gitmesinden çok daha öncesine dayanmaktadır. Gerek seyyahların eserlerine gerekse Yahudilerin dini eserlerine göre bu insanların çeşitli amaçlar için Hindistan'a gittikleri üzerinde durulmaktadır. Yine bazı bilginlere göre Yahudi halkının Hindistan'daki geçmişi, M.Ö. yaklaşık 10. yüzyıla yani Hazreti Süleyman dönemine dayanmaktadır. Bir efsaneye göre o dönemlerde Kudüs topraklarının kralı olan Hz. Süleyman, Kudüs'te bir mabet inşa etmek istemiş ve gerekli kerestelerin temini için Hindistan'a bazı Yahudileri göndermiştir. Bazı nedenlerden dolayı gidip geri dönemeyen Yahudilerin aynı zamanda Hindistan'a yerleşen ilk Yahudiler olduğu söylenmektedir (Roland, 2018: 126).

Bu tarihten sonra Yahudiler denizcilik ve ticaret alanlarında dışa açılmaya başlamış ve Malabar sahillerinde faaliyetlerini yoğunlaştırmışlardır. Bu söz konusu Yahudilerin, Koçin Yahudi'leri olarak bilinen topluluk olduğu üzerinde de durulmaktadır. Aynı zamanda 9 – 14. yüzyıllar arasında Hindistan bölgesiyle yoğun ticari ilişkiler içerisinde olan Müslüman tüccar ve seyyahların eserlerinde de buradaki Yahudilerle ilgili bilgilere yer verilmiştir. Bu eserlerden Süleyman Tacir'in *Ahbaru's Sind ve'l Hind* isimli seyahatnamesinde diğer kaynak ve eserlere nazaran daha erken bir devirde Hindistan Yahudilerinin varlığından söz edilmiş ve söz konusu Yahudilerin Koçin Yahudileri oldukları belirtilmiştir (Taşpınar, 2004: 143-144).

Bu ve bunun gibi birçok İslami eser ve seyahatnamede Yahudilerin Hindistan coğrafyasında ticaret, yerleşim ve dini faaliyetler gibi çeşitli amaçlarla bulunduğu bahsedilmektedir. Bu eserlerin başlıcaları; tarihçi Şerif el- İdrisi'nin *Kitabü Nüzbeti'l-Müştak* adlı eseri, İran bölgesinden Bozork b. Şehriyar er-Ramuhurmuzi'nin *Kitabü Acaibi'l Hind* adlı eseri, Ebu'l Kasım Ubeydullah b. Abdullah İbn Hordazbeh'in *Kitabü'l Mesalik ve'l Memalik* adlı eseri, Ebu'l Fida'nın *Coğrafya* adlı eseri ve İbn Battuta'nın *Seyahatnamesi*'dir. Müslüman tarihçi, bilgin ve seyyahların verdiği bu bilgilerden sonra Hindistan Yahudi'lerini araştıranların ve bunlarla ilgili verilen eserlerin sayısında artış yaşandığı görülmektedir (Taşpınar, 2004: 145-146). Bütün bu eserlerde verilen bilgilere rağmen Yahudilerin Hindistan coğrafyasına tam olarak ne zaman geldikleri kesin olarak bilinen bir mesele değildir.

Gerek coğrafi sebepler gerekse Yahudilerin yüzyıllar boyunca sürgünlere maruz kalmasıyla Hindistan coğrafyasındaki Yahudi cemaatlerin birçoğu Batı merkezli Yahudilerle uzun süre irtibat sağlayamamışlardır. Dolayısıyla buradaki Yahudiler diğer Yahudi topluluklarından ibadet ve günlük yaşam bakımından farklı özelliklere sahip olmuşlardır. Avrupalı devletlerin emperyal amaçlar doğrultusunda Hindistan coğrafyasına gitmeleri sonucunda Beni İsrail Yahudileri ile iletişime geçilerek bunların dünyanın diğer bölgelerindeki Yahudilerle etkileşimi sağlanmıştır (Roland, 2018: 128).

Hindistan'a gidiş tarihleri hakkında farklı rivayetler bulunsa da Yahudilerin, orada farklı gruplar halinde yaşamlarını sürdürdükleri kesinleşmiştir. Beni İsrail Yahudileri en kalabalık grubu oluştururken Bağdat Yahudileri ve Koçin Yahudileri de Hindistan coğrafyasındaki en eski Yahudi cemaatlerini oluşturmuşlardır. Sayıca üstün olmalarının yanı sıra 1948 yılından sonra İsrail'e yaptıkları göçlerle de gündeme gelen Beni İsraililer, günümüzde hem İsrail hem de Hindistan'ın farklı coğrafyalarında varlıklarını sürdürmektedirler. Hindistan'daki Yahudi faaliyetlerinin büyük çoğunluğunu yürüten Beni İsraililer, dünyanın birçok yerindeki Yahudi lobi ve derneklerince desteklenmektedirler (Roland, 2018: 131; Manfred, 2012: 194).

2.1. Beni İsrail Yahudileri ve Hindistan'daki Varlığı

Hint coğrafyasındaki en kalabalık Yahudi cemaati olan Beni İsrail Kabilesi, Hindistan'ın Maharashtra bölgesi başta olmak üzere Gucerat ve Bombay (Mumbai) gibi yerlerde yaşamış/yaşamakta olan Hindistan'ın en eski ve en büyük Yahudi cemaatidir (Roland, 2018: 126). Bu cemaat üyeleri zamanla diğer Yahudi cemaat ve topluluklarından farklı özelliklere sahip olmuşlardır. Zamanla değişik dini ritüeller edinen cemaat, Hindistan'ın Maharashtra bölgesinin sahil kıyılarında ve köylerinde yaşamışlardır (Manfred, 2012: 24). İsrailoğulları anlamına gelen Beni İsrail kavramının ilk olarak bu bölgedeki Yahudiler için kullanıldığı iddia edilmektedir (Taşpınar, 2004: 147).

Kaynaklara bakıldığında Beni İsrail Yahudilerinin Hindistan'daki varlığının çeşitli efsanelere dayandığı görülmektedir. En çok zikredilen efsanelerden birine göre Beni İsraililerin Hindistan'daki kökeni M.Ö. 175'li yıllara dayanmaktadır. Bu tarihlerde Antiochus Epiphanes Filistin topraklarına saldırmış ve bu saldırıdan kaçan Yahudiler dünyanın çeşitli yerlerine göç etmek zorunda kalmışlardır. Kaçan Yahudileri taşıyan gemilerden birinin batmasıyla gemidekilerden sadece yedi erkek ve yedi kadının kurtulup Mumbai'nin yaklaşık 26 mil uzağındaki Konkan sahillerine ulaştığı rivayet

edilmektedir. Hindistan sahillerine ulaşan bu 14 kişinin günümüzde Hindistan'daki Beni İsrail Yahudilerinin ataları olduğu söylenmektedir (Parfitt ve Egorova, 2005: 205-206).

Bir diğer görüş ise farklı bir tarih sunmaktadır. Bu görüşe göre ise Beni İsrailin, kayıp olduğu söylenen on kabilenin diğer iki kabileden ayrılmasından önce (M.Ö. 10. yüzyıl civarında) Yemen'den Hz. Süleyman'ın krallığına geldikleri ve M.S. 70 yılında ikinci defa Süleyman mabedinin yıkılmasına kadar burada yaşadıkları iddia edilmektedir. Süleyman mabedinin ikinci kez yıkılması esnasında, bölgeden kaçan Yahudilerden Hindistan'a gelenlerin Beni İsrail cemaati olduğu söylenmektedir. Bir başka görüş ise Beni İsrailin kaybolduğu söylenen on Yahudi Kabilesi'nden biri olduğu yönündedir (Roland, 2018: 126). Yahudi kelimesinin Babil Sürgünü'nden sonra kullanıldığından yola çıkan bir diğer görüş ise bu Yahudilerin Babil Sürgünü'nden sonra Hindistan'a yerleşen topluluklar olduğunu ileri sürmektedir (Taşpınar, 2004: 148). Ancak bütün bu görüşlerin rivayet ya da efsane olduğunu söylemek gerekir. Nitekim bu söylentilerin dayanağı ile ilgili yazılı herhangi bir kayıta henüz ulaşılamadığı bir gerçektir (Waldman vd., 2016: 2).

Kendilerini Yahudilerin ataları olarak gören Beni İsrailin, 18. yüzyıla kadar Hindistan'daki varlıkları ve soylarıyla ilgili malumat tam olarak bilinmediği ve haklarında somut bir bilgi olmadığı için sürekli bir merak ve araştırma konusu olmuştur. Bundan dolayı Beni İsrail Kabilesi'yle ilgili birçok defa DNA testleri ve birtakım biyolojik testlerin yapıldığı da bilinmektedir. Bu testlerin yapılması Hindistan'a ne zaman yerleştikleriyle ilgili somut bilgilerin bulunmamasından kaynaklı birtakım şüpheleri beraberinde getirmektedir. Öyle ki Beni İsrailin saf Yahudi olmalarından ziyade Hint-Yahudi karışımı bir ırk olduğunu bilimsel verilerle açıklayanlar olmuştur. Ayrıca Beni İsrailin Hindistan halklarından birileri oldukları; ancak bunların sıradan Hintlilerden ve dünyanın diğer yerlerindeki Yahudilerden farklılık gösterdikleri yönünde tezler de ortaya atılmıştır (Waldman vd. 2016: 16). Bazı araştırmalar neticesinde dünyanın farklı yerlerinden elde edilen Yahudi örnekleri ile yapılan DNA testleri neticesinde Beni İsrailin, yerel halklardan farklı oldukları sonucuna varılmıştır. Bir diğer görüş ise Beni İsrailin Ortadoğu-Avrupa-Yahudi karışımı ve Hindistan coğrafyasında yaşayan halklar ve Yahudi karışımı oldukları yönündedir (Parfitt ve Egorova, 2005: 210-211). Ayrıca dünyanın farklı bölgelerinden toplanan denekler üzerinden yapılan DNA testleri sonuçlarına göre Beni İsrail Kabilesi'nin Hz. Musa'nın kardeşi Hz. Harun'un soyundan gelen Cohen'ler kökeninden oldukları iddia edilmektedir (Parfitt ve Egorova, 2005: 212-214).

3. Beni İsrail Yahudilerinin Asimilasyonu ve Hindistanlaşması

Asırlarca diğer Yahudi kabilelerinden kopuk yaşayan Beni İsrail Yahudi'lerinin, zamanla Hint altı kıtasında uyum gösterdiği görülmektedir. Yüzyıllarca bölgedeki diğer yerlilerle aynı ortamda yaşamaları, Beni İsrail Yahudi'lerinin gündelik yaşamlarında Hindistan coğrafyası geleneklerinden etkilenmelerine yol açmıştır.

Buldukları bölgede tarımla uğraşan Beni İsrail Yahudi'leri, kokonat ve susam yetiştiriciliği yaparak yağcılık işinde ilerlemiştir. Ancak yağcılık gibi işlerin kast sisteminin yoğun yaşandığı Hindistan coğrafyasında, alt kaslarca yapılması nedeniyle bu cemaatin ekseriyeti alt kasta mensup olarak ele alınmışlardır. Ayrıca Şabat emri gereğince cumartesi günleri çalışmayan Beni İsrail bundan dolayı yıllarca *Cumartesi Yağcıları* (Şaniwar Telis) olarak zikredilmişlerdir. Ancak zamanla ekonomik bakımdan gelişme kaydeden Yahudiler, Kolkan köylerinden Hindistan'ın refah seviyesi daha yüksek olan farklı bölgelerindeki şehirlere göç etmişler (Ehrlich, 2009: 1216) ve böylece farklı alanlarda meslek edinme imkânı bulmuşlardır (Abbink, 2002: 6).

Beni İsrail Yahudi'leri Hindistan coğrafyasındaki farklılıklar içerisinde zamanla bazı yönlerden asimile olmuşlardır. Her ne kadar dini ritüellerini terk etmeseler de özellikle gündelik yaşamlarında Hindistanlaştıkları görülmektedir. Ayrıca bu etkileşim, Yahudilerin zamanla kast sisteminden nasiplerini almalarına da neden olmuş ve Hindu kast ayırımı zamanla gündelik hayatlarına taşınmıştır. Örneğin Hindu kast sistemindeki katı kurallardan biri olan kastlar arası evlilik yasağı, zamanla Beni İsrail Yahudi cemaatini de etkilemiştir. Cemaat içi evliliklere önem veren Yahudiler, yerel halklardan biriyle evlenen Yahudi'leri *Kala* Beni İsrail (siyah) olarak adlandırırken, cemaat içi evlilikleri devam ettirenler ise *Goora* Beni İsrail (beyaz) olarak anılmışlardır. Böylece beyaz ve siyah İsraililer diye iki gruba ayrıldıkları ve gruplar arasında, dini ve sosyal aktivitelerde farklılıkların meydana geldiği görülmektedir. Örneğin Hindu kast sisteminde olan alt kastlarla yemek yememe, onların kaplarını kullanmama gibi gündelik ritüeller Yahudi gruplara da bulaşmıştır (Kuikman, 2014: 111). Ayrıca bu iki grup arasında evliliklere izin verilmediği gibi bunların yer yer farklı sinagoglarda ibadet ettikleri de söylenmektedir (Roland, 2018: 126).

Cemaat içi katı kurallar ve farklılıklar olduğu gibi Beni İsraililer ile Hindistan'daki diğer Yahudi cemaatleri arasında da önemli farklılıklar vardır. Kendi içlerinde dışa kapalı bir hayat sürdüren Yahudilerin diğer Yahudi cemaatlerle olan ilişkilerinin oldukça sınırlı olduğu görülmektedir. Özellikle geçmişte Beni İsraililer ve Bağdat Yahudileri arasında katı bir ayrımcılığın olduğu söylenmektedir. Hindistan'da kaldıkları süre zarfında yerli halklardan daha çok etkilenen ve bu nedenle dini gereklerini yerine getirmede daha esnek hareket eden İsrailoğulları Kabilesi, Yahudi geleneklerini *Eski Ahit'e* uygun bir şekilde devam ettirdiklerini söyleyen Bağdat Yahudileri tarafından 'mundar' olarak görülmektedirler (Şalom, 2009).

Beni İsrail Yahudileri gündelik hayatı ilgilendiren birçok örf, adet ve geleneklerini, komşuları olan Hindu ve Müslümanlardan almışsa da kendilerinin belli başlı geleneksel Yahudi ibadetlerini muhafaza ettikleri de görülmektedir. Örneğin *Malida* geleneği bunların başında gelmektedir. Günümüzde Hindistan'da yaşayan Yahudiler tarafından hala uygulanı gelen geleneğin, adını Marathi dilinden aldığı söylenmektedir. Hindistan'da yaşayan Yahudilerden sadece Beni İsraililere ait olduğu söylenen geleneğin günümüzde Hindistan İsrail arasındaki en önemli diasporik etmenlerden olduğu görülmektedir. Beni İsrail Yahudilerinin kimliğinin önemli bir parçası olduğu düşünülen ve farklı yerlerde ve şekillerde uygulanan *Malida* geleneğine, daha çok düğün törenlerinde rastlanılmaktadır. Özellikle düğünden önceki kına törenlerinde, dini ritüellere uygun bir şekilde yapılan özel yemeğin, bereket getirmesi adına beyaz ve yeşil bezler içerisinde gelene sunulması bu durumu örneklendirmektedir (Manfred, 2012: 27-31).

3.1. Hindistan Yahudilerinin Avrupalı Misyonerlerle Karşılıklı Etkileşimleri ve Dünya Yahudileriyle Etkileşimleri

Asimilasyonun en belirleyici etkisi dilde görülmektedir. Günümüzde yerleştikleri yerlerin dillerini konuşan Beni İsraililer, gelenek ve görenek bakımından da ekseriyetle yerli halkın kültürünü benimsemiştir. Her ne kadar yeni yıl, Day of Atonement (yom ha kippurim), Pesah¹, Purim² gibi festival ve bayramları devam ettirseler de uzun bir izolasyondan sonra bu Yahudi kabilelerinin kutsal kitaplarının dili olan İbraniceyi ve bazı Yahudi ibadetlerini unuttukları görülmektedir (Roland, 2018: 127).

18. yüzyılda Hindistan coğrafyasındaki varlıkları giderek artan Avrupalılar zamanla Beni İsrail Yahudi'lerini keşfetmişlerdir. Hollanda Doğu Hindistan Şirketi adına çalışan Koçin Yahudi'lerinden David Ezekiel Rahabi adında bir Yahudi tüccar, Beni İsraililerle karşılaşmış ve yaptıkları ibadet ve sergiledikleri davranışlardan onların Yahudi olduğunu anlamıştır. Bu etkileşimin devam ettirilmesi üzerine zamanla onlarla belli başlı Yahudilik metinlerini tedarik ederek İbraniceyi öğretmeye başlayan David Rahabi, Beni İsraililerin diğer Yahudi topluluklarla etkileşime geçmesinin önünü açmıştır (Khandpekar, 2017: 2).

Bu tarihten önce yaşadıkları köylere Hintçe isimler veren Beni İsrail Kabilesi, David Rahabi'nin yönlendirme ve etkisi ile *Eski Ahit'e* uygun isimleri tekrar canlandırmaya başlamış ve özellikle köy isimlerinde bu değişiklik göze çarpmıştır. Böylece bu tarihten sonra dünyadaki diğer Yahudilerle etkileşimlerinin daha hızlı bir şekilde arttığı belirtilmektedir. David'in, onlara *Eski Ahit'e* göre Yahudi medeni kanununu (Talmud 'a göre) hazırladığı ve bu tarihten sonra Beni İsraililerin yazılı bir kaynakları ve başvuracakları ayrı bir dini hukukları olduğu söylenmektedir. Ayrıca David bundan sonra Beni İsraililerin önde gelen ailelerinden üç genç seçerek bunlara özel Yahudilik dini eğitimleri vermiş ve bunları Beni İsraililere kadı olarak tayin etmiştir. Daha sonra cemaat içinde bu hassasiyetin artırılmasıyla bunlar yerini cemaati yönetecek bir gruba bırakmışlardır (Roland, 2018: 128).

18. yüzyılın ortalarından itibaren "Kolkan" köylerinde yaşayan ve sayıları yaklaşık 5 bin olan Beni İsraililer, kaldıkları köylerden İngilizlerin eline geçen ve refah seviyesi yaşadıkları yerlere nazaran daha yüksek olan Bombay (Mumbai) gibi şehirlere göç etmeye başlamışlardır. Bombay, onların hem daha iyi eğitim almaları hem de farklı mesleklerde ilerlemeleri için bir çıkış kapısı olmuştur. Burada ticaretle uğraşan Yahudiler, Doğu İngiliz Şirketi ile münasebetlere girerek iyice görünür hale gelmişlerdir (Rastogi, 2017).

Köylerden çıkıp şehirlere yerleşen ve refahları artan Yahudiler, 1796 yılında Sha'ar Tarahamin (Tanrının Kapısı) adında ilk sinagoglarını inşa ederler. Bu sinagog inşa edilmeden evvel Beni İsrail Yahudileri, önde gelen ailelerin gösterdiği ya da sağladığı mekânlarda ibadetlerini yerine getirmişlerdir. Devam eden süreçten 19. yüzyıla kadar Yahudilerin inşa ettirdikleri sinagogların sayısı yirmiye ulaşmıştır (Roland, 2018: 129).

¹ Hamursuz Bayramı (Yahudilerin Mısır firavunluğundan kurtuluşu).

² Yahudilerin Haman'ın zulmünden kurtulmalarını kutladıkları bayram.

19. yüzyılın başlarında sayıları giderek artan Beni İsraililerin, Koçin Yahudileri ile münasebetleri artmıştır. Bu tarihlerde Mumbai’de etki alanları gittikçe artan Koçin Yahudileri, bölgedeki Beni İsraililere, Yahudilik dini ritüellerini, özel bayramları ve seremonileri öğretmeye ve onları Yahudi mirasından tümüyle haberdar etmeye başlamışlardır (Aafreedi, 2015: 41-42). Bu tarihten sonra da bölgedeki çok Tanrıcılığın aksine tek tanrı inancı ve Mesih’i kabul etmeleri ile Yahudiler misyonierlerin dikkatlerini çekmişlerdir. Hindistan’daki Hıristiyan misyonierlerin dikkatlerini üzerlerine çeken Beni İsrail Yahudileri, American Marathi Mission tarafından çeşitli okullara kabul edilmiş ve bu okullarda İbranice dilinde eğitim almaya başlamışlardır. 1830’larda ise Free Church of Scotland’s misyonierlerinden arkeoloji ve dil bilimci Dr. John Wilson öncülüğünde başlatılan bu girişimde, çok sayıda çocuk ilk etapta katılım sağlayarak Yahudilik dini eğitimi ve Yahudi tarihini öğrenmeye başlamışlardır. Bu eğitimler sonucunda *Eski Ahit* Marathi diline çevrilmiş ve İbranice Marathi dilinde öğretilmeye başlanmıştır (Numark, 2012: 1769-1774).

Bu tarihten sonra İbranice ve Marathi dillerinde birçok dini kitap ve kitapçık yazdırılmış ve Beni İsrail Yahudilerinin İngiltere ve ABD’deki Yahudi varlıklarının yanı sıra unutulmuş Yahudi dini ritüellerinin tekrar hayat bulmasına yol açılmıştır. Böylece Yahudilerin daha fazla asimile olmalarının önüne geçilmiş ve Yahudilerin Yahudi geleneklerine göre yaşamaları sağlanmaya çalışılmıştır (Numark, 2012: 1779-1781).

19. yüzyılın sonlarına doğru Anglo-Jewish Association Of London Yahudi derneğinin destekleri ile Beni İsrail Yahudileri Bombay’ da kendi okullarını kurmuşlardır. 20. yüzyılın başlamasıyla özellikle Bombay Üniversitesi’nden mezun olan bazı Yahudiler, profesyonel hayata atılarak önemli girişimlerde bulunmaya başlamışlardır. 1833 yılına gelindiğinde Mumbai’deki Beni İsrail Yahudilerinin sayısı, Beni İsraililerin toplamının yaklaşık üçte biri yani 2000 civarına ulaşmıştır. Bu tarihten sonra bölgede özellikle ticarete ön plana çıkan Yahudiler, İngilizler eliyle devlet kurumlarına yerleştirilmişlerdir. Mumbai’deki Beni İsrail cemaatinin büyümesi ve refahın artmasıyla birlikte devlet kurumlarında ve şirket işlerinde daha çok görünmeye başlamışlardır. Özellikle ordudaki Yahudilerin sayılarının artmasıyla Hindistan coğrafyasının çeşitli yerlerine atamaları gerçekleşmiş (Ahmedabad, Karaçi) ve bununla birlikte bu kişilerin gittikleri yerlerde çeşitli sinagoglar inşa ettikleri görülmüştür (Roland, 2018: 129).

Beni İsrail cemaatinin Filistin topraklarında bir Yahudi devletinin kurulması yönünde çalışmalar yürüten Siyonist hareketle tanışması ise 19. yüzyılın sonlarına yani Theodor Herzl dönemine dayanmaktadır. Ancak Beni İsraililerin tepkisi beklenilenin aksine olmuş ve toplanan birinci Siyonist hareketini desteklememişlerdir. Bu dönemlerde Siyonizm hareketini desteklemeyen Beni İsrail Yahudileri, bunun bir sonucu olarak 1897’de düzenlenen birinci Siyonist kongresine davet edilmelerine rağmen; *‘Yahudi cemaatinin Siyon’a ancak tanrı eliyle dönüşeceğini’* ileri sürerek katılmayı reddetmişlerdir (Manfred, 2012: 24-25). Ancak zamanla bunların da Siyonist hareketlere, aktivitelere dâhil olması sağlanmıştır.

20. yüzyıla gelindiğinde Hindistan’da Beni İsrail, Bağdadiler ve Koçin Yahudi’leri arasındaki etkileşimin doruğa ulaştığı ve Birinci Dünya Savaşından sonra bölgede Yahudiliğin öğretildiği okulların sayısında artış yaşandığı görülmüştür (Taşpınar, 2004: 153).

4. 1947 Sonrası Beni İsrail Yahudilerinin Durumu

4.1. Hindistan’ın Bağımsızlığına Karşı Tutumları

İsrail’e göç etmeden önce Hindistan’daki Beni İsrail Yahudileri, farklı mesleklerine göre alt ve orta sınıf kastlara mensupturlar. Bunlar içinde devlet kurumlarında, denizde, ticarete ve orduda çalışanlar olduğu gibi önemli bir kısmının da İngiliz kurumlarında kâtip olarak çalıştığı bilinmektedir. Çalışan Yahudilerden ayrıca meslekleri icap edenler -özellikle ordu ve demir yollarında çalışanlar- Burma ve Aden gibi bölgelere de gönderilmiştir (Manfred, 2012: 24-25).

Birinci Dünya Savaşı’nın patlak vermesi ve Hindistan’da artan milliyetçilik ve bağımsızlık istekleri Yahudilerin de taraf seçmelerine neden olmuştur. İki savaş arasında yaşanan gelişmeler karşısında Yahudi cemaatinin büyük çoğunluğu İngilizleri desteklerken içlerinden Hindistan bağımsızlığını savunanlar da çıkmıştır. İngilizleri savunanlara bakıldığında İngilizlerin Müslümanlara güvenmedikleri için teslim etmedikleri kadroları Hinduların yanı sıra Yahudilerle doldurmaya çalışmaları, olası bir bağımsızlık sonrası Yahudi cemaatinin içine düşeceği durumun da habercisiydi. Hindistan’ın olası bağımsızlığı, bunların ekonomik olarak da sıkıntı yaşayacağı anlamına geldiği için İngilizlerin kalması onlar adına daha avantajlıydı (Ray, 1996: 72).

Özellikle bu tarihlerden sonra başta ordu olmak üzere hukuk, edebiyat, mimarlık, mühendislik, öğretmenlik gibi önemli mesleklerdeki Yahudi sayısı giderek artmıştır. Bunlardan bazıları (ve devamında

gelenler), ileride Hindistan'ın en'leri arasına girmeyi başarmıştır. Örneğin 2004 yılında ölen Hindistanlı şair Nissim Ezekiel, dünyaca tanınan bir Beni İsrail Yahudi'siydi. Hindistan'ın önde gelen yazar, sanatçı ve heykel tıraşı olan Esther David isimli kadın da yine Beni İsrail kökenli bir Hindistan Yahudi'sidir (Roland, 2018: 130).

4.2. 1948 Sonrası İsrail'e Yapılan Göçler

Hindistan ve Pakistan'ın 1947'de bağımsızlıklarını kazanmalarından bir yıl sonra İsrail, Filistin topraklarında bağımsız bir Yahudi devletinin kurulduğunu ilan etmiştir. Filistin topraklarındaki demografik yapının bir an önce değişmesi adına dünyanın her tarafından İsrail'e göçler yapılmıştır. Gerek birincil faktör olan din gerekse Hindistan'da bağımsızlık sonrası kaos durumundan en çok etkilenenler arasına girmek adına İsrail devletinin kurulmasıyla Hindistan'da yaşayan Beni İsraililerin büyük çoğunluğu yeni devlete göç etmişlerdir.

İsrail'in Filistin topraklarında yeni bir devlet kurmasıyla Beni İsrail Yahudileri, Filistin topraklarının Yahudilere kutsal kılındığı inancı ile oraya toplu göçler yapmışlardır. Ancak her ne kadar cemaatin bazı önde gelenleri olaya dini açıdan ilgi ile baksa da bazılarının, Filistin'deki Yahudiler tarafından gerçek veya tam Yahudi olarak kabul edilmeyecekleri korkusu ile göç etmeyi tercih etmedikleri görülmektedir (Kala, 2000: 86-87).

Her ne kadar İngilizler döneminde önemli görevlerde bulunmuş olsalar da İngilizlerin bölgeden ayrılması ve Hindistan coğrafyasının Hindistan ve Pakistan arasında bölünmesi ile gittikçe artan sosyo-ekonomik bunalımdan Yahudiler de büyük ölçüde etkilenmişlerdir. Nitekim söz konusu Yahudiler, çoğunlukla alt-orta kastlara mensup oldukları için ilk etkilenen sınıflar arasında yer almışlardır (Kala, 2000: 88). Hindistan'da yaşayan diğer durumu kötü insanların aksine İsrail'e göç etmek gibi bir alternatifte sahip olan kabile mensuplarının çoğu, gerek sosyo-ekonomik durumlardan gerekse dini inançtan dolayı bu alternatifi kullanarak geleceği daha parlak gözüken İsrail'e göç etmişlerdir (Strizower, 1996: 132-133).

Hindistan coğrafyasının bölünmesi sonrası ortaya çıkan kaos ortamının, o dönemde Hindistan'da yaşayan Beni İsraililer için muhtemel bir tehdit anlamına geldiği görülmektedir. İngilizler tarafından Müslüman ve Hinduların ellerinden alınan işlere ve makamlara yerleştirilen Yahudilerin, kendilerine sağlanan ayrıcalıkların bağımsızlık savaşı sonrası ellerinden alınacağı düşüncesiyle hareket ettikleri iddia edilmektedir (Abbink, 2002: 9). Bu durum ise Beni İsraililerin önde gelenlerinin gelecek kaygısı taşımaya ve halkı göç etmek yönünde örgütlemesine yol açmıştır. Aynı zamanda Beni İsrail cemaatindeki birçok gencin İsrail'de sosyo-ekonomik açıdan daha iyi fırsatlar yakalayacaklarını düşünmeleri de göç etmek için var olan isteği artırmıştır. İyi okullarda eğitim görmüş bazı Yahudilerin, sosyo-kültürel ve ekonomik açıdan bunalım yaşayan Hindistan'da daha fazla durmalarının kendileri için olumlu sonuçlar doğurmayacağı düşüncesinde oldukları söylenmektedir. Bu istek ve görüşlere karşın İsrail Devleti'nin Batı'lı devletler tarafından desteklediği düşünceleri de cemaat arasında yankı bulmuş ve bunun sonucunda İsrail'e toplu göçler yapılmıştır (Weil, 2012: 77).

4.3. Göç Sonrası Adaptasyon ve Uyum

Bu şartlar altında Hindistan'dan göç eden Beni İsrail Yahudilerinin İsrail'e uyum sağlamalarının hiç de kolay olmadığı görülmektedir. Göç eden Beni İsraililer, uzun bir süre dönemin İsraili yönetici ve din adamları tarafından ikinci sınıf Yahudi muamelesi görmüşlerdir. 1950'li yılların başında göç edenler arasında oldukça yüksek eğitim görmüş çeşitli meslek sahibi birçok Yahudi'nin bulunmasına rağmen İsraili yetkililer tarafından iş imkânlarının kısıtlı ve sosyo-ekonomik refahın düşük olduğu bölgelere yerleştirilmişlerdir (Abbink, 2002: 9-10).

1960'lara gelindiğinde göç eden Beni İsraili Yahudiler ve yerli İsraililer arasında yeni sorunlar ortaya çıkmaya başlamıştır. İsraili dini yetkililer Beni İsraililerin Yahudi olma şartlarını yerine getirmediği ve bundan dolayı bunların diğer Yahudilerle evlenmelerinin dinen uygun olmadığı gerekçesiyle nikâhlarını kıymayı reddetmişlerdir. Bu husus beraberinde sokak gösterilerine neden olmuştur. 1962'de bir hahambaşı, başka Yahudilerle evlenmek isteyen Beni İsrail Yahudilerinin soylarını on nesil geriden tetkik etmeleri gerektiğini ve bunu yapamayacak olanların ise ayinsel bir geri dönüşüm geçirmeleri gerektiğini ileri sürmüştür. Bu hahamın dayanak noktalarından biri ise Hindistan'daki Beni İsraililerinin kendilerine ait hahamlarının olmamasıdır. Bunlara göre bunların başka Yahudilerle evlenmeleri için bir hahambaşının olmasının dinen şart olduğu görüşü, *Eski Ahit'e* dayanmaktadır. Dolayısıyla bu durum Beni İsrail Yahudilerinin diğer Yahudilerle evlenmeleri önünde bir engel teşkil etmiştir (Weil, 2012: 77-78).

Bu tartışmalar devam ederken İsrail’de renk ve ırk ayrımının yapıldığı iddiasıyla bazı seküler İsraililerin de desteklerini alan Beni İsrail Yahudileri, İsrail genelinde büyük protestoların meydana gelmesini sağlamışlardır (Parfitt ve Egorova, 2005: 206-207). Ayrıca İsrail’de ayrımcılık yapıldığı iddialarının dünya basınında da yer almaya başlaması, bazı hahambaşlarının geri adım atmasına neden olmuştur. Tartışma ve gösterilerin artmasıyla sorun İsrail meclisine taşınmış ve bunun sonucunda Beni İsrail Yahudilerinin saf Yahudi oldukları ve İsrail’de yaşayan diğer Yahudilerle tüm alanlarda eşit haklara sahip olduklarına yönelik karar çıkartılmıştır. Bu tarihten sonra Beni İsrail Yahudileri de İsrail’de diğer Yahudiler gibi kendi sinagoglarını kurmuşlardır. Bugün Beni İsrail’in kurdukları sinagog sayısının ellinin üzerinde olduğu söylenmektedir. Hatta bunların birçoğuna hahambaşı yerine Hindistan’dan süregelen bir gelenek olan Chazan’ların (Kazan) önderlik ettiği görülmektedir (Roland, 2018: 132).

İsrail’e göçlerinden sonra Beni İsrail’liler dini ve kültürel açıdan bazı noktalarda diğer Yahudilerden farklılıklara sahip olduklarını kabul etmişler ve bunlardan bazılarını dönüştürerek geleneksel Yahudiliğe ayak uydurmuşlardır (Kala, 2000: 113-114). Bugün bakıldığında İsrail’de büyümüş olan ikinci ve üçüncü nesil Beni İsrail’in daha iyi şartlarda eğitim aldıkları ve Hindistan’daki Beni İsrail’in aksine refah seviyesi daha yüksek bir ülkede yaşadıkları görülmektedir. Ayrıca 1960’ların aksine bunlar bugün diğer Yahudilerle evlenebilmekte ve bunun önünde resmi ya da dini bir engel bulunmamaktadır.

Günümüzde İsrail’de yaşayan Beni İsrail Yahudilerinin sayısının yaklaşık 80 bin olduğu tahmin edilmektedir. Diğer taraftan Hindistan’da yaşayan Yahudilere bakıldığında ise bunların sayılarının azalsa da dünyadaki diğer Yahudilerle etkileşim içerisinde hayatlarına devam ettikleri görülmektedir.

5. Göçlerin İki Devlete Yansıması ve Sonuçları

Hindistan’dan göç eden Yahudilerle birlikte İsrail ve Hindistan devletleri arasındaki ticari ve kültürel ilişkilerin de arttığı görülmektedir. Her ne kadar Hindistan’ın İsrail ile resmi diplomatik ilişkileri 1992 yılına dayansa da iki ülke arasındaki ticaretin 1990’lı yıllara kadar önemli bir mesafe almış olduğu görülmektedir (Singh, 2012: 29). Hindistan’da yaşayan Beni İsrail’in sahip oldukları basın ve medya yayınlarına ek olarak Yahudi lobilerinin de destekleri ile Hindistan ve Hindistanlılar nezdinde olumlu bir İsrail imajı oluşturulmuştur (Wald, S. vd., 2017: 145-149).

1950’lerden beri İsrail’de yaşıyor olmalarına ve 1980’lerin ortalarına kadar Yahudilik ve İsrailcilik mücadelesi vermelerine rağmen günümüzde İsrail’de eski geleneklerine uygun kutlamalarını sürdürmektedirler. Her ne kadar *beyaz* İsraili yetkililer ve din adamları tarafından ikinci plana itilseler de bunun üstesinden gelmişlerdir. Hindistan kökenli Yahudilerin Hindistan geleneklerini ve kültürel zenginliklerini İsrail’de ticarete dönüştürdükleri görülmektedir. Günümüzde Bollywood, Hindistan dans ve müziklerinin İsrail piyasasında arttığı görülmektedir (Chin, 2017: 4-7; Abbink, 2002: 8; Wald, S. vd., 2017: 142-143).

Her ne kadar Beni İsrail Yahudilerinin varlığını kabul etmek çetrefilli olduysa da günümüzde İsrail, Hindistan ile olan ilişkilerinde çok kültürlülük üzerinden hareket etmekte ve Yahudi diasporasını kullanmaya çalışmaktadır (Guttman, 2013: 128; Wald, S. vd., 2017: 139-142). Dolayısıyla 1980’lerin ortalarından itibaren İsraili kimliğine vurgu yapma çalışmasındaki etkenlerden birinin de İsrail’in Hindistan’la olan ilişkileri olduğu söylenebilir.

İsrail’de yaşayan Beni İsrail’in zaman zaman sosyo-ekonomik durumlarına farkındalık yaratmak adına çeşitli siyasi faaliyetler yürüttüğü de bilinmektedir. Özellikle aktivistlerin başını çektiği bu hareketler, yeri geldiğinde siyasi bir kuruluşa da dönüşmüştür. Örneğin Hodaya olarak adlandırılan Tunah Hodit Israelit (Hindistan-İsrail Siyasi Hareketi) 1990’larda ve 2008’de kurulan Shivtei Israel in Beersheva’nın birer siyasi kuruluş olduğunu söylemek gerekmektedir. Ayrıca bazı Beni İsrail aktivistlerinin İsrail parlamentosuna girmek adına birçok defa siyasi parti kurma girişiminde buldukları; ancak kurulan partilerin meclise girmek için gerekli desteği alamadığı görülmektedir. Bunda bazı önde gelen Beni İsrail Yahudilerinin başka siyasi partilerden aday olmasının büyük etkisi vardır. Bunların Hindistan kökenli oyları böldüğü ve Hindistan Yahudilerinin parti olarak meclise girmesini engellediği yönünde bilgiler bulunmaktadır (Manfred, 2012: 25).

5.1. Günümüzde Hindistan’daki Beni İsrail Yahudileri ve Faaliyetleri

Çoğunluğu İsrail ve bazı İngilizce konuşan Avrupa ülkelerine göç etmiş olmalarının yanı sıra günümüzde Hindistan’da yaşayan Beni İsrail Yahudilerinin sayılarının 5 binden fazla olduğu tahmin edilmektedir (Manfred, 2012: 25).

2000 sonrası dönemden beri Hindistan’daki Beni İsrail Yahudilerinin dünyanın gündemine sıkça geldiği görülmektedir. Bunun bir nedeni de 2008 yılında Mumbai’de bir sinagoga gerçekleştirilen

saldırısıdır. Birçok kişinin hayatını kaybettiği saldırıdan sonra dünya, Hindistan'daki Yahudi cemaatlerinin varlığından bir kez daha tam anlamıyla haberdar olmuştur (Chabad, 2009). Aynı zamanda İsrail Başbakanı Netanyahu'nun 2018 yılında Hindistan'a gerçekleştirdiği ziyaret ve bu ziyaret kapsamında saldırıların hedefi olan sinagogu ziyaret etmesi de Hindistan Yahudileri'ni dünya gündemine taşıyan bir diğer önemli noktadır (Hutchison, 2018; BBC, 2018). Ayrıca son yıllarda İsrail'den Hindistan'a yapılan turizm amaçlı turlar, düzenlenen gezi programları, iş adamlarının ziyaretleri, öğrenci programları ve tanıtıcı faaliyetler Hindistan Yahudilerinin bilinmesinde önemli rol oynamaktadır (Singh, 2012: 31).

Günümüzde Hindistan'da yaşamaya devam eden Beni İsrail Kabilesi'nden 1500'ün üzerinde Yahudinin, Mumbai'nin kuzeyindeki Thane şehrinde yaşadığı söylenmektedir. Bunların Şabat törenlerinde sinagogları doldurduğu ve çeşitli eğitim programları yönettikleri bilinmektedir (Singh, 2012: 36). Ayrıca buradaki Yahudilerin Marathi dilinde yılda üç kez yayınlanan Shayalee adında bir de dergi çıkarttıkları da görülmektedir (Roland, 2018: 131).

Hindistan'da sinagoglarda verilen Yahudilik eğitiminin yanı sıra American Joint Districition Commitee (AJDC) destekli Chabad-Lubabitcher kurumu tarafından da Hindistan'daki Yahudilere eğitimler verildiği görülmektedir. Bu organizasyon 1960'lardan beri Hindistan'da faaliyetlerde bulunan oldukça aktif bir kuruluştur.³ Ayrıca dünyanın dört bir tarafından bağışlarla desteklendiği söylenen çeşitli Yahudi kuruluşları da Mumbai'de aktif programlar düzenlemektedirler. Aynı zamanda Beni İsrail mensuplarının yoğun olduğu bölgelerde AJDC'nin destekleriyle çeşitli sağlık klinikleri hizmet vermektedir. Ayrıca bu programlardan geçen belli başlı öğrencilerin İsrail'e götürülerek orada da çeşitli eğitimlerden geçmeleri sağlanmaktadır (Manfred, 2012: 194).

Beni İsraililere aktif destekte bulunan bir diğer uluslararası Yahudi kuruluşu ORT'dir (Organization for Educational Resources and Technological Training). ORT özellikle gençlik faaliyetlerine yoğunlaşmaktadır. Bunun yanı sıra bu gençlere bilgisayar sınıfları, teknolojik destek ve teknoloji eğitimleri de sağlayarak bu eğitimler kapsamında çeşitli programlar içeren kamplar düzenlemektedir. Ancak son yıllarda bu tür kurs ve programlara ilgi gösterenlerin sayısında büyük düşüşlerin yaşandığı söylenmektedir. Ayrıca Beni İsraililerin ilk köylerinden Kolkan köylerinin yerlilerinin İsrail, Mumbai ve refah seviyesi daha yüksek yerlere göç etmelerinden dolayı bu bölgedeki sinagogların eskisine nazaran boş olduğu da iddia edilmektedir. Bir diğer iddia ise bu sinagogların restorasyondan geçirilmediği için birçoğunun ibadete elverişli olmadığı ve terk edildiği şeklindedir (Roland, 2018: 131).

6. Sonuç

Hindistan Yahudilerinin milattan önce farklı nedenlerden dolayı Hindistan'a göç ettikleri rivayet edilmektedir. Hindistan'da bulunan en büyük Yahudi Kabilesi olan Beni İsraililerin asırlarca maruz kaldığı izolasyondan kurtulmaları, Avrupalı emperyalist devletler tarafından sağlanmıştır. Fark edildiklerinde Yahudi geleneklerinin büyük kısmını terk ettikleri görülen Beni İsrail, zamanla dünyanın diğer Yahudileriyle etkileşime geçmiş ve *Eski Ahit'e* uygun geleneklerini tekrar canlandırmışlardır. İkinci Dünya Savaşı'ndan sonra Hindistan ve Pakistan'ın bağımsızlıklarını kazanmasıyla oluşan kaos ortamı ve bir yıl sonra Filistin topraklarında bir İsrail devletinin kurulmasıyla Beni İsrail Yahudilerinin büyük çoğunluğu Hindistan coğrafyasından göç etmişlerdir.

İsrailoğullarına kutsal kılındığı iddiasıyla Filistin topraklarına göç ettikleri söylene de söz konusu Yahudilerin göç etmelerindeki dini amaçlarının yanı sıra Hindistan coğrafyasının uğradığı sosyo-ekonomik değişim de vardır. Nitekim İngilizler döneminde gözetilen bir millet olan Beni İsrail Yahudileri, bağımsızlıktan sonra yerel halkla karşı karşıya gelme korkusu yaşamıştır. Yeni kurulan ve kısa vadede geleceği daha parlak görünen İsrail devletine göç etme gibi bir alternatifleri bulunan Beni İsraililerin, göçten sonra bekledikleri gibi karşılanmadıkları görülmüştür. Göç ettiklerinde sahip oldukları dil ve eğitim gibi etkenlere rağmen diğer bölgelere nazaran daha az gelişmiş bölgelerde iskân edilen beni İsrail Yahudilerinin, 1982 yılına kadar İsrail resmi ve dini makamları tarafından Yahudilikleri sorgulanmış ve bu tarihte diğer Yahudilerle eşit haklara sahip oldukları yönünde bir kararın meclisten geçirilmesiyle rahat bir nefes almışlardır. Yüzyılın sonlarına yaklaşırken İsrail'e göç eden Beni İsrail Yahudileri, siyasi kurumlar aracılığıyla haklarını arama girişimlerini sürdürmüşlerdir. Meclisteki sayılarına oranla az temsil edildiklerini düşünen Beni İsrail, kendilerinden olan bazı siyasilerin başka partilerden aday olmaları sonucu istedikleri siyasi başarıyı sağlayamamışlardır. Diğer taraftan sayıları

³ Bu organizasyonun özellikle genç insanlar arasında Yahudi kimliği ve bilincini aşlamak amacıyla kurslar, sosyal aktiviteler, kamplar ve çeşitli eğitim programları çerçevesinde konferans ve seminerler düzenlediği bilinmektedir.

göçten sonra önemli ölçüde azalan ve günümüzde 5 binin üzerinde oldukları tahmin edilen Hindistan'daki Beni İsraililerin dünyanın diğer coğrafyalarındaki Yahudiler ile etkileşim halinde oldukları görülmektedir.

1992 yılına kadar Hindistan ve İsrail arasında diplomatik ilişkilerin olmamasına rağmen iki devlet arasındaki ticari ve ekonomik ilişkilerin önemli bir seviyeye ulaşmasında Beni İsraililerin rolünün büyük olduğu söylenmektedir. Günümüzde her iki ülkenin de Yahudileri birer diasporik güç olarak kullandığı görülmektedir. Hindistan'da sahip oldukları medya kuruluşları ve dergiler sayesinde İsrail lehine bir imaj oluşturan Beni İsrail Yahudileri, Hindistan ve İsrail arasında ticaretin artmasının da önemli bir ayağını oluşturmuşlardır. Ayrıca günümüzde Avrupa merkezli birçok kuruluşun, Hindistan'da Yahudilerin yoğun olduğu bölgelerde faaliyetlerde bulunduğu bilinmektedir. Diğer taraftan İsraili devlet adamları ve iş adamlarının zaman zaman Hindistan'da yaşayan Yahudileri ziyaret ettikleri ve bunların İsrail'e yapılan seferlerle diğer Yahudilerle etkileşim halinde bulunmalarını sağladıkları görülmektedir.

KAYNAKÇA

- Aafreedi, N. J. (2015). *The Indian Jewry*. Cafe Dissensus.
- Abbinck, J. G. (2002). Ethnic Trajectories in Israel. Comparing the "Bené Israel" and "Beta Israel" Communities, 1950-2000. *Anthropos* 97, (1): 3-19.
- BBC (2018). Israel's Indian Jews and their lives in the 'promised land', , <https://www.bbc.com/news/world-asia-india-42731363>, adresinden 15.01.2020 tarihinde erişildi.
- Chabad, (2009). The Events at the Mumbai Chabad House and the Immediate Aftermath, https://www.chabad.org/library/article_cdo/aid/1041916/jewish/The-Events.htm adresinden 15.09.2019 tarihinde erişildi.
- Chin, B. (2017). The Indian Diaspora in Israel: Understanding the Past, Present and Future of Israelis of Indian Origins. *ISAS Insights*, No. 455.
- Ehrlich, M. A. (2009). *Encyclopedia of the Jewish Diaspora: Origins, Experiences, and Culture*. Santa Barbara (Vol. 2). Calif: ABC-CLIO.
- Guttman, A. (2013). *Writing Indians and Jews: Metaphors of Jewishness in South Asian Literature*, New York: Palgrave Macmillan.
- Hutchison, P. (2018). "Netanyahu trip highlights India's tiny Jewish community", *The Times of Israel*, <https://www.timesofisrael.com/netanyahu-trip-highlights-indias-tiny-jewish-community/>, adresinden 15.01.2020 tarihinde erişildi.
- Kala, S. S. (2000). Israel's policy of "Absorption Of Immigrants": A Case Study Of The Indian Jews, (Yayımlanmamış Doktora Tezi), New Delhi: Jawaharlal Nehru University.
- Khandpekar, N. M. (2017). Jewish Diaspora Of Mumbai In The Late 19th Century As Covered By Press. *Journal of Indian Research*, 5 (3): 1-14.
- Kuikman, J. (2014). The Bene Israel of India and the Politics of Jewish Identity. *Studies in Religion / Sciences Religieuses*, 43(1): 102-115.
- Manfred, H. (2013). *Between Mumbai and Manila: Judaism in Asia since the Founding of the State of Israel*. Göttingen: V & R.
- Numark, M. (2012). Hebrew School in Nineteenth-Century Bombay: Protestant Missionaries, Cochin Jews, and the Hebraization of India's Bene Israel Community. *Modern Asian Studies*, 46 (6): 1764-1808.
- Parfitt, T. and Egorova, Y. (2005). Genetics, History, And Identity: The Case Of The Bene Israel And The Lemba Culture. *Medicine and Psychiatry*, 29: 193-224.
- Rastogi, P. (2017). In-between Histories and Stories: Jewish Indian Identities in the Fiction of Esther David. *South Asian Review*, 34 (2): 27-48.
- Ray, D. (1996). Jews in Indian History After Independence. *Proceedings of the Indian History Congress*, 57: 568-574.
- Roland, J. (2018). Bene Israel. (Ed. Sharma, A.). *Encyclopedia of Indian Religions İçinde* (Vol. 2). New York: Springer.
- Singh, M. C. (2012). Indians and Israelis: Beyond Strategic Partnerships. *Israel Studies*, 17 (3): 22-44.
- Strizower, S. (1966). The 'Bene Israel' in Israel. *Middle Eastern Studies*, 2 (2): 123-143 .
- Şalom (2009). Yahudilerin Huzur İçinde Yaşadığı Ülke: Hindistan. <http://www.salom.com.tr/arsiv/haber-71252-Yahudilerin-huzur-icinde-yasadigi-ulke-Hindistan.html> adresinden 01.10.2019 tarihinde erişildi.
- Taşpınar, İ. (2004). Hindistan Yahudileri. *Dîvân İlmî Araştırmalar Dergisi*, 16 (1): 139-160.

-
- Wald, S.; Kandel, A. and Rivlin, R. (2017). *India, Israel, and the Jewish People: Looking Ahead, Looking Back 25 Years After Normalization*. Yerushalayim: ha-Makhon le-mediniyut ha-‘am ha-Yehudi.
- Waldman, Y. Y.; Biddanda, A.; Davidson, N. R.; Billing-Ross, P.; Dubrovsky, M.; Campbell, C.L.; Oddoux, C.; Friedman, E.; Atzmon, G.; Halperin, E.; Ostrer, H. and Keinan, A. (2016). The Genetics of Bene Israel from India Reveals Both Substantial Jewish and Indian Ancestry. *Plos One*, 11 (3). doi:10.1371/journal.pone.0152056
- Weil, S. (2012). The Bene Israel Indian Jewish Family in Transnational Context. *Journal of Comparative Family Studies*, 43 (1): 71-80.
-